

ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2006-2007

ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ	Παράδοση (Υ) - Φ 110
Γεώργιος Ρουσόπουλος	
<p>Θα μας απασχολήσουν μερικά βασικά θέματα της ιστορίας και φιλοσοφίας της επιστήμης, όπως είναι λ.χ. οι έννοιες του φυσικού νόμου, της υπόθεσης, του αξιώματος κτλ. Επιπλέον, θα μας απασχολήσουν μερικές βασικές έννοιες της επιστημονικής πρακτικής και η σύνδεσή τους με τη φιλοσοφική πρακτική (όπως λ.χ. οι έννοιες της αλήθειας, της αντικειμενικότητας, της επαλήθευσης, της εξήγησης, της αιτιολόγησης, της νομιμοποίησης κτλ.). Ακόμη, μας ενδιαφέρουν οι νεότερες συζητήσεις γύρω από τις προσπάθειες κατανόησης της επιστημονικής γλώσσας και πρακτικής (όπως λ.χ. εκφράζονται διαμέσου των κινημάτων του λογικού εμπειρισμού, του σχετικισμού, του επιστημονικού ρεαλισμού κτλ.).</p>	
ΗΘΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	Παράδοση (Υ) - Φ 130
Κωνσταντίνος Σαργέντης	
<p>Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στην ηθική φιλοσοφία. Θα προσεγγίσουμε τα κύρια προβλήματα της φιλοσοφικής ηθικής διακρίνοντας τρία θεμελιώδη ερωτήματα: (1) Τι οφείλω να πράττω; (2) Γιατί αυτή πράξη είναι ηθικά ορθή; (3) Τι σημαίνουν οι ηθικές μας έννοιες; Μέσα από την εξέταση αυτών των ερωτημάτων θα μπορέσουμε να δούμε πώς διακρίνεται η φιλοσοφική ηθική τόσο από την καθημερινή μας ηθική κατανόηση όσο και από άλλους φιλοσοφικούς κλάδους, ενώ επιπλέον θα δούμε τις απαντήσεις που έχουν δοθεί σ' αυτά στην ιστορία της ηθικής φιλοσοφίας από τους κλασικούς εκπροσώπους της (φιλοσόφους, σχολές, θεωρίες). Χρήσιμες κατά την εξέταση μας θα είναι δύο κεντρικές διακρίσεις: Μια διάκριση τριών επιπέδων της φιλοσοφικής ηθικής (περιγραφική ηθική, κανονιστική ηθική, μεταηθική), και μια διάκριση δύο προοπτικών ή τρόπων πρόσβασης στην ηθική (της εσωτερικής και της εξωτερικής προοπτικής).</p> <p>Στόχος του εισαγωγικού αυτού μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις βασικές έννοιες και τα βασικά προβλήματα της φιλοσοφικής ηθικής, ώστε στην συνέχεια των σπουδών τους να είναι σε θέση να παρακολουθήσουν πιο ειδικά μαθήματα ηθικής φιλοσοφίας.</p>	
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ	Παράδοση (Υ) - Φ 180
Μαρία Βενιέρη	
<p>Αντικείμενο της παράδοσης είναι η φιλοσοφική σκέψη των νεότερων χρόνων, με αφετηρία το έργο του Descartes (1596-1650), στο οποίο η γνωσιοθεωρία περνά στο προσκήνιο και προβλήματα όπως η σχέση νου και σώματος και το πρόβλημα του εξωτερικού κόσμου τίθενται με τη μορφή με την οποία συζητούνται και σήμερα. Έμφαση θα δοθεί στο έργο των ορθολογιστών φιλοσόφων του 17^{ου} αιώνα (Descartes, Spinoza, Leibniz) και των Βρετανών εμπειριστών (Locke, Berkeley, Hume).</p> <p>Βιβλιογραφία: Ν. Αυγελής, <i>Εισαγωγή στη φιλοσοφία</i> (Θεσσαλονίκη: 2000). Fr. Chatelet (επιμ.), <i>Η φιλοσοφία</i>, τομ. Β'-Γ' (Αθήνα: Γνώση, 1984-85). Β. Russell, <i>Ιστορία της δυτικής φιλοσοφίας</i>, τόμ. 2 <i>Νεότερη φιλοσοφία</i> (Αθήνα: Αρσενίδης, χχ.). W. Windelband-H. Heimsoeth, <i>Εγχειρίδιο ιστορίας της φιλοσοφίας</i>, τόμ. Β'-Γ' (Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1982-85). J.-M. Besnier, <i>Ιστορία της νεωτερικής και σύγχρονης</i></p>	

φιλοσοφίας (Αθήνα: Καστανιώτης, 1999). J. Cottingham, *Φιλοσοφία της επιστήμης Α΄: Οι ορθολογιστές* (Αθήνα: Πολύτροπον, 2003). R. S. Woolhouse, *Φιλοσοφία της επιστήμης Β΄: Οι εμπειριστές* (Αθήνα: Πολύτροπον, 2003)

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥ

Παράδοση - Φ 204

Γιώργος Μαραγκός

Το θέμα του μαθήματος είναι το πρόβλημα των σχέσεων ανάμεσα στον νου και στο σώμα. Ο στόχος του μαθήματος είναι εξοικειωθούν όσες και όσοι το παρακολουθήσουν με τις μείζονες φιλοσοφικές προσεγγίσεις στο πρόβλημα, από τον 17ο αιώνα, έως τις σύγχρονες απόπειρες για επιστημονική πραγμάτευση των ψυχονοητικών φαινομένων, στο πλαίσιο, λ.χ., της ψυχολογίας και των νευροεπιστημών.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Παράδοση - Φ 217.1

Απόστολος Πανταζής

Το μάθημα θα εξετάσει τις δύο μεγάλες παραδόσεις στο εσωτερικό της φιλοσοφίας των κοινωνικών επιστημών, τον μεθοδολογικό ατομισμό και τον μεθοδολογικό ολισμό. Συγκεκριμένα, από την παράδοση του μεθοδολογικού ατομισμού θα εξετασθούν τα έργα των Carl Menger, Karl Popper και F.A. Hayek και αντίστοιχα, από την παράδοση του μεθοδολογικού ολισμού τα έργα των Karl Marx, Karl Polanyi και Talcott Parsons.

ΘΕΩΡΙΕΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΝΕΩΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Παράδοση - Φ 242.1

Στέλιος Παπαστυλιανός

Το μάθημα έχει ως σκοπό την εισαγωγή στις θεωρίες περί δικαιωμάτων που έχουν διατυπωθεί από τους πολιτικούς φιλοσόφους κατά τους νεώτερους χρόνους. Βασικά ζητήματα στα οποία θα επικεντρωθούν οι παραδόσεις είναι το περιεχόμενο, ο *τρόπος* και ο *τόπος* των δικαιωμάτων στις θεωρίες που θα εξεταστούν. Εκκινώντας από τη σχέση ελευθερίας και ισότητας στις θεωρίες που αποτελούν αντικείμενο των παραδόσεων, θα εξεταστεί επίσης η σχέση ανάμεσα στην πολιτεία και τους φορείς των δικαιωμάτων καθώς επίσης και η δυνατότητα πραγματοποίησης του περιεχομένου των δικαιωμάτων σύμφωνα με τις υπό εξέταση θεωρίες. Οι παραδόσεις θα περιλαμβάνουν τις θεωρίες που έχουν διατυπωθεί από τον Κάντ, τον Φίχτε, τον Έγκελ, τον Μάρξ, τους Ωφελιμιστές, τον Ρωλς και τους Κοινοτιστές. Βασική Βιβλιογραφία: Bernard Bourgeois : *Φιλοσοφία και Δικαιώματα του Ανθρώπου*, Εστία, 2000, και Will Kymlicka *Η Πολιτική Φιλοσοφία της Εποχής μας*, Πόλις, 2005.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ: ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ (ΑΠΟ ΤΟΝ SCHILLER ΣΤΟΝ ADORNO)

Παράδοση - Φ 250.18

Μαρία Τάταρη

Η νεωτερική φιλοσοφική αισθητική οροθετεί την τέχνη ως αυτοτελή έννοια, που φέρει εν εαυτώ τον σκοπό της και υπόκειται σε δικούς της νόμους. Παραδόξως όμως είναι ακριβώς χάρη στην αυτοτέλειά της που η τέχνη συνδέεται με μια νέα μορφή ύπαρξης της κοινότητας, της συλλογικότητας ή της πολιτείας. Αν δεχτούμε ότι στον τρόπο με τον οποίο νοείται η κοινότητα βρίσκονται οι φιλοσοφικές προκείμενες για την πολιτική με τη στενή έννοια, τότε η τέχνη, πριν και πέραν της διαμάχης μεταξύ καθαρής και στρατευμένης τέχνης, είναι πολιτική όχι κατά συμβεβηκότα τρόπο αλλά κατ'ουσίαν: στον ίδιο της τον πυρήνα. -Στο μάθημα αυτό θα εμβαθύνουμε στην έννοια της αυτοτέλειας της τέχνης και στην

αντινομική ένταση που αναδεικνύει την αυτονομία της ταυτόχρονα ως ετεροαναφορική. Για το σκοπό αυτό θα επικεντρωθούμε καταρχήν στις *Επιστολές περί της αισθητικής παιδείας του ανθρώπου* του Σίλλερ. Θα εξετάσουμε την έννοια του „ελεύθερου παιχνιδιού“ με την οποία ο Σίλλερ ορίζει την τέχνη και θα διερευνήσουμε την σύνδεση της έννοιας αυτής με την „πολιτεία“. Παράλληλο προβληματισμό θα αναζητήσουμε στη σκέψη του Χάιντεγκερ. Όμως το ιδιότυπο καθεστώς αυτονομίας της τέχνης στη σχέση της με την κοινωνία αποτελεί αναντίρρητα το κεντρικό θέμα της αισθητικής θεωρίας του Αντόρνο, στοιχεία της οποίας θα προσεγγίσουμε εν κατακλείδι.

ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ: ΑΡΧΑΙΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΠΕΡΙ ΚΑΘΟΔΟΥ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ, ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΑ ΩΣ ΤΟΝ ΙΑΜΒΛΙΧΟ

Παράδοση - Φ 260.9

Κωνσταντίνος Μακρής

Γιατί οι ανθρώπινες ψυχές κατέρχονται στον επίγειο αισθητό κόσμο και ενδύονται ένα φθαρτό, θνητό σώμα ; Στην πραγματεία που έχει συγγράψει για να απαντήσει σ' αυτό το ερώτημα (*Εννεάδες*, IV, 8), ο Πλωτίνος μας θέτει ενώπιους ενώπιω με τις αντιφατικές απαντήσεις που έχει δώσει ο Πλάτων επ' αυτού στον *Τίμαιο* και στον *Φαίδρο* : αν στον πρώτο διάλογο οι ψυχές φαίνεται να κατέρχονται με σκοπό την *τελείωσιν* του κόσμου, στον δεύτερο η μεν αρχική πτώση και ενσάρκωση σε ένα γήινο σώμα είναι αποτέλεσμα της περιβόητης *πτερορρυήσεως* των ψυχών εκείνων που τους στάθηκε αδύνατο να ακολουθήσουν τους θεούς στον *υπερουράνιο τόπο* κι έτσι έχασαν τα φτερά τους, ενώ οι μετέπειτα διαδοχικές μετενσαρκώσεις συνιστούν την τιμωρία τους για τα αμαρτήματα που διέπραξαν κατά τους μεταγενέστερους επίγειους βίους τους, και έχουν σκοπό την επανόρθωσή τους. Αφορμώμενοι από αυτές τις θεωρίες, καθώς και από άλλες, που έβρισκαν σε ψήγματα της προσωκρατικής σκέψης, ποικίλοι στοχαστές της πλατωνικής παράδοσης, αλλά και Γνωστικοί και Ερμητιστές, πρότειναν τις δικές τους ερμηνείες και παραλλαγές σχετικά με την κάθοδο της ψυχής. Οι περισσότερες από αυτές καταγράφονται με συστηματικό τρόπο στο δοξογραφικό τμήμα της *Περί ψυχής* πραγματείας του νεοπλατωνικού Ιαμβλίκου, που μας έχει διασώσει συντηρημένο στο *Ανθολόγιό* του ο Ιωάννης Στοβαίος. Σκοπός του μαθήματος είναι η αναλυτική παρουσίαση αυτών των θεωριών με την βοήθεια παραλλήλων και από άλλα κείμενα ή αποσπάσματα, καθώς και η ανασύσταση των θεωριών του ίδιου του Ιαμβλίκου, ο οποίος προέβλεπε όχι μόνον κάθοδο λόγω πτώσης και τιμωρίας, αλλά και *άχραντες* καθόδους, σύμφωνα με την βούληση των θεών. Για την ανασύσταση των θεωριών του Ιαμβλίκου θα ανατρέξουμε επίσης στην θεολογική του πραγματεία που είναι γνωστή με τον τίτλο *Περί των Αιγυπτίων μυστηρίων*, καθώς και σε άλλα κείμενα του ύστερου νεοπλατωνισμού που φαίνεται να έχουν διασώσει ή να απηχούν την σκέψη του.

ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ: ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΨΥΧΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Παράδοση - Φ 260.11

Γιώργος Καραμανώλης

Ο προβληματισμός για το τι είναι ψυχή, νους, σκέψη και γενικά ψυχικά φαινόμενα διέπει ολόκληρη την αρχαία φιλοσοφία και έχει επηρεάσει την σχετική φιλοσοφική σκέψη σε όλη της την ιστορία μέχρι τις μέρες μας. Δεν θα ήταν υπερβολή να υποστηρίξει κανείς ότι η φύση της ψυχής και η σχέση της με το σώμα είναι ανάμεσα στα κυριότερα θέματα διαφωνίας μεταξύ των αρχαίων φιλοσόφων. Ένα πρώτο ερώτημα προς συζήτηση είναι τι εξηγεί αυτό το μεγάλο ενδιαφέρον. Μία απάντηση που θα εξεταστεί είναι το ενδιαφέρον για τα ψυχικά φαινόμενα να υπαγορεύεται από ένα ενδιαφέρον για την λογικότητα και τον ρόλο της στην επιδίωξη της ευδαιμονίας. Το μάθημα θα παρακολουθήσει την ιστορική πορεία του σχετικού προβληματισμού από τον Ηράκλειτο μέχρι τον Πλωτίνιο και τον Ωριγένη, εστιάζοντας κυρίως στον Πλάτωνα, τον Αριστοτέλη. Η συζήτηση θα γίνεται με βάση αρχαία κείμενα που θα μοιράζονται στο μάθημα.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ: Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΩΣ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΒΙΟΥ – Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΩΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Παράδοση - Φ 266.2

Συλβάνα Χρυσικοπούλου

Κατ' αντιδιαστολή προς τον Αριστοτέλη, ο οποίος εξήρε τον κατεξοχήν θεωρητικό χαρακτήρα της φιλοσοφίας, η μετέπειτα ελληνιστική και ρωμαϊκή φιλοσοφία, αρχής γενομένης από τους στωϊκούς, αποπειράθηκε ν' αναδειχθεί σε γνώμονα δράσης του ανθρωπίνου βίου. Αποκτώντας μια τρόπον τινά πρακτική κατεύθυνση, η διδασκαλία της φιλοσοφίας εντός των ελληνιστικών σχολών δεν περιορίζεται σε μια απλή απόπειρα θεωρητικής ερμηνείας φιλοσοφικών κειμένων, ή σε μια στείρα άσκηση ρητορικών ικανοτήτων. Αντιθέτως, επιχειρεί ν' αναδειχθεί σε μια πραγματική τέχνη του βίου.

Θεμελιώδης προκειμένου για την επίτευξη του άνωθεν στόχου καθίσταται η εξάσκηση και εφαρμογή της στωϊκής διάκρισης μεταξύ όσων εξαρτώνται από τον εκάστοτε άνθρωπο, όπως η βούλησή του, οι ορέξεις και η συγκατάθεσή του σ' αυτές τις προηγούμενες και όσων δεν εξαρτώνται από αυτόν, όπως η δόξα, ο πλούτος, η υγεία και η φυσική νομοτέλεια. Το «Εγχειρίδιο» του φιλοσόφου Επικτήτου αποτελεί σύγγραμμα ενδεικτικό της προσπάθειας να αναχθεί η διδασκαλία της φιλοσοφίας σε διδαχή της πραγματικής τέχνης του βίου διά της υιοθέτησής της ως άνω διακρίσεως.

Η στωϊκή φιλοσοφία αναδεικνύεται ταυτόχρονα σε μια έξη θεραπευτική της ανθρώπινης ψυχής. Μέσω των λεγομένων «πνευματικών ασκήσεων» στοχεύει να απελευθερώσει τον άνθρωπο από τα πάθη που τον κρατούν δέσμιό τους. Τα «Εις Εαυτόν» του αυτοκράτορα φιλοσόφου Μάρκου Αυρηλίου αποτελούν μια πρότυπη «πνευματική άσκηση», όπου η Φυσική και η Λογική Φιλοσοφία τίθενται στην υπηρεσία της Ηθικής και της Θεολογίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ NIETZSCHE

Παράδοση - Φ 287.1

Βασιλική Τσακίρη

Το μάθημα αυτό εισάγει τους φοιτητές σε θεμελιώδεις πλευρές της σκέψης του Nietzsche, αλλά και ενθαρρύνει την κριτική ανάγνωση του έργου του και της προσπάθειάς του να υπερβεί τον θεματικό ορίζοντα της λεγόμενης δυτικής μεταφυσικής. Ιδιαίτερα θα μελετηθούν, η από μέρους του απόρριψη του παραδοσιακού συστήματος αξιών και η ανάγκη επαναπροσδιορισμού των ιδανικών, ο γνωσιοθεωρητικός σχετικισμός και η γενεαλογική «μέθοδος», καθώς και η σύνδεση της «αλήθειας» ή ορθότερα αυτού που αποκαλούσε «ζωή» με την αισθητική εμπειρία. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα έργα του *Η Γένεση της Τραγωδίας, Πέραν του καλού και του κακού, Η Γενεαλογία της ηθικής, Τάδε έφη Ζαρατούστρα*.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ: ΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ ΣΤΟΝ MARTIN ΧΑΪΝΤΕΓΚΕΡ

Παράδοση - Φ 291.9

Παναγιώτης Θεοδώρου

Ο Χάιντεγκερ ξεχωρίζει ως ο φιλόσοφος που, στον 20ό αιώνα, αναζωογόνησε το αρχαίο ερώτημα περί του όντος, δηλαδή το ερώτημα «τι εννοούμε όταν λέμε ότι κάτι είναι;» ή, αλλιώς, «ποιο είναι το νόημα του Είναι;». Στο *Είναι και Χρόνος*, ο ίδιος δοκίμασε να πραγματευτεί αυτό το ερώτημα αναπτύσσοντας μια φαινομενολογική οντολογία. Σε αυτό το πλαίσιο, το ερώτημα για το Είναι συνδέθηκε εξ αρχής με το ερώτημα για το Είναι του ανθρώπου, δηλαδή του όντος που κατανοεί κάτι σαν το «Είναι». Ως ενιαίο Είναι του ανθρώπου ο Χάιντεγκερ θεώρησε τη μέριμνα. Για να εννοήσουμε επακριβώς τι σημαίνει «μέριμνα», όμως, υποστήριξε ο ίδιος, πρέπει να αποδουθούμε σε μια έρευνα για το χρόνο. Έτσι, τελικά, η φαινομενολογική ανάλυση του ίδιου του χρόνου αναδεικνύεται σε πρωταρχικό καθήκον της οντολογίας του Χάιντεγκερ. -Στην παράδοση θα αναλύσουμε με όσο γίνεται απλούστερα λόγια την πορεία αυτών των σκέψεων και τη σπουδαιότητά τους για τη φιλοσοφία.

KANT: ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΣΤΗ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ ΤΩΝ ΗΘΩΝ

Άσκηση - Φ 046

Κωνσταντίνος Σαργέντης

Η *Θεμελίωση στη Μεταφυσική των ηθών* (Grundlegung zur Metaphysik der Sitten – 1785) είναι το πρώτο έργο του Καντ που αφορά αποκλειστικά ερωτήματα της ηθικής φιλοσοφίας: Τι σημαίνει «αγαθό»; Πώς πρέπει να κατανοήσουμε την «πρακτική ικανότητα του λόγου»; Τι μπορεί να ισχύει εν γένει ως ηθικός

νόμος; Πώς μπορεί κανείς να φτάσει σε ηθικά αποδεκτές αρχές; Από πού αντλούν αυτές οι αρχές την αλήθεια και την πραγματικότητά τους; Ο Καντ δείχνει ότι η ηθική αφορά αυτό που *οφείλουμε* να πράττουμε, και μάλιστα, όπου απαιτείται, ανεξάρτητα από τα ενδιαφέροντα και τις επιθυμίες μας. Την ικανότητα να πράττουμε ανεξάρτητα από τα υποκειμενικά μας ενδιαφέροντα ονομάζει ο Καντ *καθαρό πρακτικό λόγο*. Ο Καντ πιστεύει – και στο εν λόγω έργο αναλαμβάνει να δείξει – ότι αυτή η ικανότητα υπάρχει πραγματικά, και μ' αυτόν τον τρόπο αντιτίθεται σε μια φιλοσοφική παράδοση, για την οποία δεν νοείται έλλογο πράττειν χωρίς αναφορά σε ήδη δεδομένα ενδιαφέροντα και επιθυμίες. Αυτή μας η ικανότητα, το ότι δηλαδή *μπορούμε* να πράττουμε ανεξάρτητα από τους προσδιορισμούς της αισθητής μας φύσης, ταυτίζεται με την *ελευθερία* μας, μια έννοια-κλειδί, που επιτρέπει στον Καντ να προβεί στην κατάδειξη του ότι – εκτός από το ότι μπορούμε – *οφείλουμε* κιόλας να πράττουμε έτσι. Τούτο συνιστά το κεντρικό σημείο του εγχειρήματος που ο Καντ ονομάζει «παραγωγή της ανώτατης αρχής της ηθικότητας».

Στην άσκηση θα εξετάσουμε αναλυτικά τόσο τον πρόλογο, όσο και τα τρία κεφάλαια του έργου. Θα δούμε με ποια επιχειρήματα ο Καντ επιχειρεί την επίτευξη του στόχου του, που όπως ο ίδιος λέει στον πρόλογο είναι διττός: η «αναζήτηση» (στα δύο πρώτα κεφάλαια) και η «στερέωση» (στο τρίτο κεφάλαιο) της ανώτατης αρχής της ηθικότητας.

Θα χρησιμοποιηθεί η ελληνική μετάφραση του Γιάννη Τζαβάρα: *Τα θεμέλια της Μεταφυσικής των ηθών*, εκδόσεις «Δωδώνη», Αθήνα - Γιάννινα 1984.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ: Η ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ

Άσκηση - Φ 047 / ΚΟΙΣ 207

Παναγιώτης Θεοδώρου

Στο ευρύ κοινό ο Έντμουντ Χούσερλ, ο ιδρυτής της φαινομενολογικής φιλοσοφίας, είναι γνωστός κυρίως για το τελευταίο μεγάλο –αν και ημιτελές– έργο του, την *Κρίση των Ευρωπαϊκών Επιστημών* (1936). Σε αυτό το έργο, το οποίο αποτελεί επέκταση των σκέψεων που ο ίδιος αναπτύσσει στην περίφημη διάλεξή του με τον τίτλο «Η κρίση του ευρωπαϊού ανθρώπου και η φιλοσοφία», ο Χούσερλ επιχειρεί να αποτυπώσει το περιεχόμενο της κρίσης στην οποία είχε περιέλθει η ευρωπαϊκή κοινωνία του μεσοπολέμου. Εκτός από αυτό, όμως, ο ίδιος δοκιμάζει να κάνει και μια διάγνωση των αιτιών που οδήγησαν σε εκείνη την κρίση αλλά και μια πρόταση ξεπεράσματός της στη βάση της φαινομενολογικής φιλοσοφίας. Ασφαλώς, μέσα στο παρόν ευρωπαϊκό και διεθνές σκηνικό, στο οποίο είναι δύσκολο να μην εντοπίσει κανείς χαρακτηριστικά κρίσης, η λεπτομερής εξέταση εκείνου του πολύ σημαντικού κειμένου του 1936, αποκτά ιδιαίτερη σημασία. (Η άσκηση θα βασιστεί στην ελληνική μετάφραση της *Κρίσης των Ευρωπαϊκών Επιστημών* την οποία ολοκλήρωσα πρόσφατα και τελεί υπό δημοσίευση.)

Berkeley, *Πραγματεία πάνω στις αρχές της ανθρώπινης γνώσης*

Άσκηση - Φ 048

Μαρία Βενιέρη

Ο Ιρλανδός εμπειριστής George Berkeley (1685-1753) υποστηρίζει μια μορφή ιδεαλισμού, κατά την οποία δεν υπάρχει η ύλη και ο κόσμος αποτελείται από ιδέες και πνεύματα. Στο έργο που θα μελετήσουμε ο φιλόσοφος αναπτύσσει τη αυλοκρατική θεωρία του και ασκεί κριτική στις θέσεις του Locke για την υπόσταση, τις αφηρημένες ιδέες και τον διαχωρισμό πρωτευουσών και δευτερευουσών ποιότητων.

Βιβλιογραφία: G. Berkeley, *Πραγματεία πάνω στις αρχές της ανθρώπινης γνώσης*, μτφρ. Δ. Σφενδόνη (Θεσσαλονίκη: Κωνσταντινίδης, χχ.). R. S. Woolhouse, *Φιλοσοφία της επιστήμης Β': Οι εμπειριστές* (Αθήνα: Πολύτροπον, 2003)

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ: ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΤΟΥ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ

Σεμινάριο - Φ 317.1

Απόστολος Πανταζής

Το σεμινάριο θα επικεντρωθεί στην κριτική ανάλυση των έργων του Karl Popper 'Η ένδεια του

ιστορικισμού' και 'Η ανοικτή κοινωνία και οι εχθροί της', με σκοπό την ανάδειξη της σχέσης μεταξύ φυσικών και κοινωνικών επιστημών και της κριτικής σε ιστορικές τελεολογίες.

ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΟΥΣ
ΝΕΩΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Σεμινάριο - Φ 340.5

Στέλιος Παπατυλιανός

Το σεμινάριο θα έχει ως επίκεντρο θεωρίες που έχουν διατυπωθεί από πολιτικούς φιλοσόφους για τον πόλεμο και την ειρήνη στους νεώτερους χρόνους. Εκκινώντας από το κείμενο του Καντ για την «Αιώνια» Ειρήνη, στην πορεία θα επεκταθεί στις σύγχρονες θεωρίες σχετικά με τα ηθικά θεμέλια των διεθνών «ανθρωπιστικών» επεμβάσεων. Στο επίκεντρο του σεμιναρίου θα είναι τα κριτήρια με βάση τα οποία κάθε θεωρία αναγνωρίζει ή όχι ως ηθικά αποδεκτές τις διεθνείς επεμβάσεις. Πιο συγκεκριμένα θα εξεταστούν οι θεωρίες που έχουν διατυπώσει οι Rawls, Habermas και Walzer και όταν κρίνεται απαραίτητο θα εξεταστούν και οι δημόσιες παρεμβάσεις τους σχετικά με επεμβάσεις της σύγχρονης εποχής. Ξεχωριστή ενότητα του σεμιναρίου θα αποτελέσει η θεωρία του Carl Schmitt για τις εμπόλεμες συγκρούσεις και τις διεθνείς σχέσεις. Βασική Βιβλιογραφία: Kant: Προς την Αιώνια Ειρήνη, Πόλις, 2006, Habermas: Η ιδέα του Καντ περί της αιώνιας ειρήνης, Πόλις, 2006, Rawls: Το δίκαιο των λαών, Ποιότητα, 2002, Walzer Η Ηθική εντός και εκτός των συνόρων, Πόλις, 2003, Schmitt, Πολιτική Θεολογία, Λεβιάθαν, 1995.

ΑΣΘΗΤΙΚΗ: Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΚΗΣ
ΜΙΜΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ

Σεμινάριο - Φ 350.9

Μαρία Τάταρη

Σκοπός του σεμιναρίου είναι αφενός να προσδιορίσει την έννοια της μίμησης στον Αριστοτέλη, και αφετέρου να ανιχνεύσει την αριστοτελική μίμηση σε κείμενα που ανήκουν στην παράδοση της γερμανικής νεωτερικής αισθητικής. Ιδιαίτερα θα μας απασχολήσει η έννοια της μίμησης όχι τόσο στην Ποιητική, όσο στο δεύτερο βιβλίο των Φυσικών του. Η σχέση μεταξύ τέχνης και φύσης ορίζεται εκεί ως μίμηση. Η τέχνη, που στο πλαίσιο αυτό δεν αναφέρεται πρωτίστως στις καλές τέχνες αλλά σε μια μορφή γνώσης, δεν μιμείται απλώς με την κοινή έννοια τη φύση, αλλά και επιτελεί εκείνο που η φύση αδυνατεί να απεργασθεί.

Κατά τη νεωτερικότητα η αριστοτελική εννόηση της μίμησης, μεταφερόμενη στο πεδίο των καλών τεχνών, αναδεικνύεται σε θεμελιώδη έννοια της γερμανικής αισθητικής. Θεωρείται τότε ότι η τέχνη ολοκληρώνει τη φύση, η οποία ορίζεται σε κάθε περίπτωση διαφορετικά. Η καλλιτεχνική μίμηση ή αναπαράσταση φτάνει να εκλαμβάνει την έννοια της „παρουσίασης“ που, παραδόξως, „καθιστά παρόν“ στην πληρότητα της ουσίας του εκείνο που εκάστοτε νοείται ως „φύση“. Η ρομαντική τροπή της μίμησης αναγνωρίζει έτσι στην τέχνη τον προορισμό της φιλοσοφίας. Ως τέτοια όμως, η έννοια της μίμησης εμπεριέχει ήδη το σπέρμα της μετέπειτα κρίσης των αναπαραστατικών τεχνών.

Θα προσεγγιστεί η έννοια της μίμησης, και μαζί της εκείνη της φύσης και της τέχνης, μέσα από ένα ευρύ φάσμα κειμένων (Αριστοτέλης, Βίνκελμαν, Σίλλερ, Σλέγκελ, Νίτσε, Χάιντεγκερ).

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ: ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΠΡΟΣΛΗΨΕΙΣ
ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 19^ο ΑΙΩΝΑ

Σεμινάριο - Φ 353.1

Βασιλική Τσακίρη

Ο 19^{ος} αιώνας είναι η εποχή κατά την οποία η φιλοσοφική σκέψη αγκάλιασε με ιδιαίτερη γονιμότητα την ιστορία και ανέδειξε συνακόλουθα σημαντικές όψεις της θεμελιώδους αυτής διάστασης της ανθρωπίνης εμπειρίας τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Αφού διατρέξουμε εν συντομία τις θέσεις που κληροδότησε στην εν λόγω εποχή ο 18^{ος} αιώνας (ιδίως ο Kant και ο Herder), η μελέτη μας θα εστιάσει στα έργα των Hegel, Nietzsche, Kierkegaard, Burckhardt, και Dilthey. Θα μας απασχολήσει τόσο η

προσπάθεια υπαγωγής της ιστορίας στην σκέψη, όσο και η ανάδυση του ιστορικισμού και της ιστορικότητας που έμελε να σφραγίσουν την φιλοσοφική σκέψη κατά τον 20^ο αιώνα.

ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ: ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ Σεμινάριο - Φ 360.8 / ΚΟΙΣ 310.1

Χλόη Μπάλλα

Οι δεσμοί της αρχαίας ιατρικής με τη φιλοσοφία εξηγούν το ενδιαφέρον των φιλοσόφων για τα κείμενα που προέρχονται από το Ιπποκρατικό Corpus, για τις διαμάχες των διαφορετικών σχολών των ελληνιστικών χρόνων γύρω από ζητήματα μεθόδου, και, αργότερα, για το έργο του Γαληνού. Τα ίδια αυτά αντικείμενα, ωστόσο, συχνά προσελκύουν το ενδιαφέρον των κοινωνικών επιστημόνων; , καθώς συνιστούν γόνιμο πεδίο συζήτησης για θέματα όπως το πέρασμα από τον μύθο στον λόγο, η σχέση θρησκείας και επιστήμης, η αναπαράσταση του ανθρώπινου σώματος, ή η σημασία της γραφής για τη συγκρότηση της επιστήμης. Ως «πυξίδα» για τη συνεργασία φιλοσοφίας και ανθρωπολογίας θα χρησιμοποιήσουμε το έργο του G.E.R. Lloyd. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην πρώιμη ιατρική (ιπποκρατικό corpus).

Ενδεικτική βιβλιογραφία (παραπομπές σε μεταφράσεις κειμένων και σχολιασμένες εκδόσεις θα δοθούν στην πρώτη συνάντηση).

L. Dean-Jones, *Women's Bodies in Classical Greek Science*, Οξφόρδη, 1994.

J. Jouanna, *Ιπποκράτης*. Μτφ. Δ. Τσιλιβερίδης. Αθήνα, 1998.

D. Lenfant, «Monsters in Greek Ethnography and Society in the Fifth and Fourth Centuries BCE», στο R. Buxton, επιμ., *From Myth to Reason? Studies in the Development of Greek Thought*, Οξφόρδη 1999.

G.E.R. Lloyd, *Αρχαία Ελληνική Επιστήμη. Μέθοδοι και προβλήματα*. Μτφ. Χλ. Μπάλλα. Αθήνα, 1996.

_____. *Magic, Reason and Experience: Studies in the Origin and Development of Greek Science*. Cambridge, 1979.

_____. *The Revolutions of Wisdom: Studies in the Claims and Practice of Ancient Greek Science*. Berkeley και Los Angeles, 1987.

_____. *Demystifying Mentalities*, Cambridge, 1990.

Χλ. Μπάλλα, «Γραφή και ιατρική στην κλασική αρχαιότητα: η συγκρότηση και η μετάδοση ενός επιστημονικού λόγου», στο Δ. Κυρτάτας και Χλ. Μπάλλα, επιμ., *Η μετάδοση της γνώσης στην αρχαιότητα*, Αθήνα, 1999.

ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ: ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΦΙΛΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ Σεμινάριο - Φ 360.10

Κωνσταντίνος Μακρής

Τα (συγγενή αλλά διακριτά) θέματα του έρωτα και της φιλίας έχουν εμπνεύσει μια πλειάδα Ελλήνων ποιητών και φιλοσόφων της αρχαιότητας. Αρκεί, ενδεικτικά και μόνον, να θυμηθούμε, από το ένα μέρος τα όσα περί φιλίας αναπτύσσει ο Αριστοτέλης στα *Ηθικά Νικομάχεια*, τις περιβόητες περί φιλίας θεωρίες και πρακτικές των αρχαίων Πυθαγορείων ή των Επικουρείων, ή την στωική *οικείωση*, από το άλλο μέρος τον κοσμολογικό ρόλο που επιφυλάσσουν οι ορφικές θεογονίες στον μυθικό Έρωτα και ο Εμπεδοκλής στην Φιλότητα, τα περί έρωτος (αλλά και φιλίας) κλασικά χωρία του πλατωνικού *Λύσιδος*, του *Φαίδρου* ή του *Συμποσίου*, ή τον *Ερωτικόν* του Πλουτάρχου. Η γενική εισαγωγή που προτείνεται στο σεμινάριο σκοπό της έχει να συνδέσει τις περί έρωτος και φιλίας θεωρίες και πρακτικές των αρχαίων φιλοσοφικών σχολών ή μεμονωμένων στοχαστών με την ευρύτερη θεώρησή τους για τον κόσμο και τον άνθρωπο, καθώς και να επισημάνει τις ψυχολογικές, ηθικές-κοινωνικές, κοσμολογικές ή ακόμα και μεταφυσικές ή μυστικές τους συνιστώσες ή προεκτάσεις. Από τους φοιτητές θα ζητηθεί η εκπόνηση εργασίας με αντικείμενο τον σχολιασμό κάποιου ή κάποιων χωρίων αρχαίων συγγραφέων που να προέρχονται από τα παραπάνω κείμενα ή που να πραγματεύονται ένα από τα προαναφερθέντα θέματα.

ΠΛΑΤΩΝ: ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ

Σεμινάριο - Φ 364.9

Συλβάνα Χρυσάκοπούλου

Στον παρόντα πλατωνικό διάλογο εκτίθενται οι δυσκολίες της θεωρίας των ιδεών, διά της εξέτασης οκτώ υποθέσεων, που αφορούν στις σχέσεις του ενός με το είναι και τα πολλά, δεδομένου ότι το κεντρικό πρόσωπο δεν είναι άλλο από τον εισηγητή του ελεατικού ενισμού κατά Πλάτωνα, τον Παρμενίδη. Σκοπός του παρόντος σεμιναρίου θα είναι η λεπτομερής εξέταση των οκτώ υποθέσεων, προκειμένου για την κατανόηση όχι μόνο των δυσκολιών της θεωρίας των ιδεών, αλλά και της παρμενιδείου οντολογίας, όπως γίνεται αντιληπτή από τον Πλάτωνα.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ: ΣΤΩΙΚΗ ΗΘΙΚΗ

Σεμινάριο - Φ 366.4

Ανδρέας Λέμπεντεφ

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ: Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΟΥ

Σεμινάριο - Φ 366.5

Γιώργος Καραμανώλης

Ο Επίκουρος εναντιώνεται στην κλασική φιλοσοφία του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη, κυρίως στην αντίληψή τους σχετικά με την νοητή πραγματικότητα, και επιστρέφει στη σκέψη των ατομικών φιλοσόφων, του Λεύκιππου και του Δημόκριτου. Βασική του άποψη είναι ότι όλα ανάγονται σε άτομα ύλης που κινούνται στο κενό. Η άποψή του αυτή θα διαμορφώσει μια ιδιαίτερα επιτηδευμένη επιστημολογία που διακρίνει ανάμεσα σε αισθητηριακή εντύπωση που δεν είναι ποτέ λανθασμένη και γνώμη για αυτή, που μπορεί να είναι. Όμως το κύριο ενδιαφέρον του Επίκουρου και των οπαδών του, όπως και συνολικά της ελληνιστικής φιλοσοφίας, είναι η ηθική, δηλαδή πως η ανθρώπινη ζωή θα γίνει ευτυχής. Ουσιαστική εδώ είναι η προσπάθεια του Επίκουρου να δείξει ότι ο φόβος σχετικά με τους θεούς και για τον θάνατο που συχνά καταδυναστεύουν τους ανθρώπους είναι εντελώς αβάσιμοι. Το σεμινάριο θα ασχοληθεί με όλες τις κύριες φιλοσοφικές συμβολές του Επίκουρου με βασικό οδηγό το ανθολόγιο των A. Long - D. Sedley, *The Hellenistic Philosophers*, Cambridge 1987, τομ. 1-2.

ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ: Ο ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΣ
ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑΣ

Σεμινάριο - Φ 380.

Σταυρούλα Τσινόρεμα

ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2006-2007

ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΩΡΙΑΣ & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ II	Παράδοση (Υ) – ΨΥΧΣ 101
Βασιλική Τσούρτου	Τρίτη 14:30-17:30, Δ3-7Α
<p>Η παράδοση στοχεύει στην ευαισθητοποίηση των φοιτητών στον τρόπο σκέψης και έρευνας της Ψυχολογίας ως επιστήμης του Ανθρώπου, στο πλαίσιο της συνεργασίας με άλλες επιστήμες-φιλοσοφία, κοινωνιολογία, ανθρωπολογία, βιολογία, ιατρική, νευροεπιστήμες. Θα αναπτυχθούν οι σύγχρονες ψυχολογικές θεωρίες που επιχειρούν να περιγράψουν και να ερμηνεύσουν τις εξής έννοιες: Συγκίνηση και Κίνητρο, Ατομική Ταυτότητα και Προσωπικότητα, Κοινωνική Συμπεριφορά και Πολιτισμικές Επιρροές, Ψυχοπαθολογία και Θεραπεία. Επίσης, θα αναφερθούν βασικά στοιχεία Μεθοδολογίας της Έρευνας καθώς και τρόποι ανάλυσης ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων.</p> <p><i>Τρόπος αξιολόγησης:</i> γραπτή εξέταση πολλαπλών επιλογών και ερωτήσεων ανάπτυξης που θα βασίζεται στο σύγγραμμα <i>Εισαγωγή στην Ψυχολογία του Hilgard</i> (Τόμος Β)-εκδόσεις Παπαζήση.</p>	
ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ	Παράδοση - ΨΥΧΣ 204.1
Δέσποινα Σταματοπούλου	Παρασκευή 17:30-20:30, Δ2-Β
<p>Το μάθημα αυτό θα εστιάσει σε βασικά ερωτήματα που αφορούν την διαδικασία συγκρότησης ταυτότητας των μαθητών, κυρίως στα χρόνια της εφηβείας; παίρνοντας υπ' όψη του την ποικιλία των απόψεων και των επιχειρημάτων που προέρχονται από το τον χώρο της ψυχολογίας του εαυτού. Η ανάπτυξη του μαθήματος αυτού θα επικεντρωθεί κυρίως στις διαδικασίες συγκρότησης και ανάπτυξης της ταυτότητας. Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω θεματικές: πολλαπλοί εαυτοί –διαφοροποίηση-ιεράρχηση, ενσωμάτωση, συσχέτιση και αυτονομία, πολιτισμικά αξιακά συστήματα, συγκρούσεις εντός και διαμέσου ρόλων, ιδεατός και πραγματικός εαυτός, κοινωνική αποδοχή, αντίληψη ικανότητας και αντίληψη ελέγχου.</p>	
ΤΟ ΑΔΙΑΙΡΕΤΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ, ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΤΟΥ ΦΡΟΥΝΤ	Παράδοση - ΨΥΧΣ 224.1
Γιάννης Κουγιουμουτζάκης	Δευτέρα 11:30-14:30, Δ1-Α
<p>Στο μάθημα θα θεωρηθεί συνδυαστικά η ζωή, η εποχή και ο πυρήνας του έργου του δημιουργού της Ψυχανάλυσης. Θα εμβαθύνουμε πάνω στο αδιαίρετο της ψυχανάλυσης, του ανθρώπου Φρόυντ και του πολύπτυχου βασανιστικού επιστημονικού, ιστορικού και πολιτικού πλαισίου μέσα στο οποίο αναδύθηκε, αναπτύχθηκε, πολεμήθηκε, επιβίωσε και πορεύτηκε επιστημονικά η θεωρία που τόνισε την αβέβαιη ισχύ του έλλογου μέρους του νου μας.</p> <p>Εξέταση: Γραπτή.</p>	
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΩΝ	Παράδοση - ΨΥΧΣ 228

Τηλέμαχος Ιατρίδης

Παρασκευή 14:30-17:30, Δ2-B

Εξετάζονται η εισαγωγή και καθιέρωση της προκατάληψης ως αντικείμενου έρευνας και τα κυριότερα ερευνητικά παραδείγματα στη μελέτη της προκατάληψης: Ατομικές διαφορές και «αυταρχικές προσωπικότητες», γνωστικές λειτουργίες και «σφάλματα». Ο ρόλος της διομαδικής επαφής. Συζητούνται οι «προκαταλήψεις» της έννοιας της προκατάληψης και εξετάζονται παραπέρα οι κοινωνικές λειτουργίες των προκαταλήψεων στις διομαδικές σχέσεις και οι τρόποι εκλογίκευσης των διακρίσεων.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 377

Γιάννης Κουγιουμουτζάκης

Τρίτη 8:30-11:30, Σ1

Στο Σεμινάριο οι 4-ετείς φοιτητές θα εργαστούν πάνω σε κείμενα που θεωρούν κριτικά τις κλασικές και τις σύγχρονες ψυχολογικές θεωρίες της ανθρώπινης ανάπτυξης.

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΕΑΥΤΟΥ

Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 378

Δέσποινα Σταματοπούλου

Πέμπτη 14:30-17:30, Σ2

Το σεμινάριο αυτό θα ασχοληθεί με την βαθύτερη κατανόηση των «πολύπλοκων» κοινωνικών συναισθημάτων που απαιτούν την αντίληψη /αίσθηση του εαυτού όπως: η ντροπή, η ενοχή, η περηφάνια και η αμηχανία. Τα κύρια θεματικά πλαίσια προσέγγισης θα αφορούν τις διαπροσωπικές σχέσεις και τις διαφοροποιήσεις των συναισθημάτων αυτών στα εκάστοτε πολιτισμικά πεδία.

ΘΕΩΡΙΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΦΗΒΕΙΑ

Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 379

Βασιλική Τσούρτου

Πέμπτη 14:30-17:30, Σ1

Η κατανόηση της ανάπτυξης της προσωπικότητας του ατόμου στο σύγχρονο κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον προϋποθέτει εμβάθυνση στην ψυχοσύνθεση του εφήβου, καθώς στην εφηβεία διενεργούνται καθοριστικές βιο-κοινωνικές μεταστροφές. Ο έφηβος καλείται να αναπτύξει την ατομική του ταυτότητα, να συνθέσει την εικόνα του εαυτού του από την εμπειρία του παρελθόντος, να αναλάβει ρόλους στο παρόν, και να πάρει αποφάσεις για το μέλλον του. Τα χρονικά και ψυχολογικά όρια της εφηβείας ολοένα και συρρικνώνονται, γεγονός που αντανακλά την ανάγκη για αναδιαμόρφωση και αναθεώρηση βασικών ψυχολογικών θεωριών για την προσωπικότητα. Στο πλαίσιο του σεμιναρίου θα αναπτυχθούν παλιές και νέες θεωρίες, ψυχοδυναμικής, συμπεριφορικής, προσωποκεντρικής, και γνωστικής κατεύθυνσης. Επίσης, θα εξεταστεί η προσέγγιση της προσωπικότητας στο πλαίσιο της θεωρίας της διυποκειμενικότητας, καθώς η προσωπικότητα δεν αφορά μόνο στην ανάπτυξη του εγώ αλλά και στον τρόπο που το εγώ *σχετίζεται* –πραγματικά ή φαντασιακά- με τον Άλλο. Τέλος, οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με τρόπους αξιολόγησης της προσωπικότητας μέσα από ποιοτικές και ποσοτικές μετρήσεις.

Τρόπος αξιολόγησης: οι φοιτητές θα παραδώσουν εργασία που θα βασίζεται σε ελληνόγλωσση και ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Προαιρετικά οι φοιτητές μπορούν να διεξάγουν μικρή ερευνητική άσκηση.

ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 380

Τηλέμαχος Ιατρίδης

Πέμπτη 17:30-20:30, Σ2

Το σεμινάριο εξετάζει τις διαφορές που καταγράφονται ως προς την προσλαμβανόμενη ανθρώπινη ιδιότητα των μελών διαφορετικών κοινωνικών ομάδων. Στη συνέχεια εστιάζει στις συνέπειες που έχουν οι αναπαριστώμενες «κλίμακες ανθρώπινης ιδιότητας» για την αναγνώριση ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα μέλη κάθε ομάδας. Στα ζητήματα που τίγονται περιλαμβάνεται η πρόσφατη προβληματική περιουσιακοκρατικής πρόσληψης των κοινωνικών ομάδων.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ	Παράδοση (Υ) - ΚΟΙΣ 103
Νίκος Βαφέας	Δευτέρα 17:30-20:30, Δ1-Α
<p>Από τον Αύγουστο Κοντ ως τον Μαξ Βέμπερ, διαμέσου των Καρλ Μαρξ και Εμίλ Ντιρκάιμ, η κοινωνία οριοθετείται ως αντικείμενο επιστημονικής μελέτης. Η έγνοια των κλασικών κοινωνιολόγων ήταν αφενός η κατανόηση της συγκαιρινής τους, νεωτερικής κοινωνίας, μέσω της αντιπαράβολής της με προγενέστερες μορφές κοινωνικής οργάνωσης, και αφετέρου η επεξεργασία μιας αυστηρής επιστημονικής μεθόδου προσέγγισης των κοινωνικών φαινομένων. Στο μάθημα θα παρουσιαστούν αυτές οι διαδρομές, ο τρόπος δηλαδή με τον οποίο, από τον Κοντ μέχρι τον Βέμπερ, συγκροτήθηκε η κοινωνία ως αντικείμενο επιστημονικής μελέτης.</p>	

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	Παράδοση (Υ) - ΚΟΙΣ 200
Αντώνης Γεωργούλας	Τρίτη 11:30-14:30, Δ3-7 ^A [Παρακολουθείται από τους φοιτητές του 4 ^{ου} εξαμήνου και πάνω]
<p>Το μάθημα περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες 1. Κοινωνικές Επιστήμες και επιστημολογία 2. Οι φορείς και οι παράγοντες της γνώσης. 2. Τρόποι θεωρητικής γνώσης και κατασκευή του κοινωνικο-επιστημονικού αντικειμένου 4. Κοινωνικές επιστήμες και κοινωνικός κόσμος: Μια διαλεκτική σχέση. Το μάθημα είναι για τις φοιτήτριες και τους φοιτητές του τετάρτου εξαμήνου.</p>	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ	Παράδοση - ΚΟΙΣ 117.1
Σταματίνα Κακλαμάνη	Παρασκευή 14:30-17:30, Δ2-Α
<p>Σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές με τις απαραίτητες γνώσεις που απαιτούνται για την προσέγγιση, κατανόηση, οργάνωση, επεξεργασία και ανάλυση των ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων που χρησιμοποιούνται στις κοινωνικές επιστήμες. Να συμβάλλει στην κατανόηση των βασικών στατιστικών εννοιών και κριτηρίων που χρησιμοποιεί ένας κοινωνικός επιστήμονας.</p>	

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ	Παράδοση - ΚΟΙΣ 134
Άρης Τσαντηρόπουλος	Δευτέρα 11:30- 14:30, Δ2-Β
<p>Αντικείμενο του μαθήματος είναι τα ζητήματα που έθεσαν οι κυριότερες ανθρωπολογικές θεωρίες που αναπτύχθηκαν από τα μέσα του 20^{ου} αι. μέχρι σήμερα. Εκτενέστερες αναφορές θα γίνουν στο δομισμό, στο δομομαρξισμό, στην πολιτισμική οικολογία, στο νεοεξελικτισμό, στη συμβολική και ερμηνευτική ανθρωπολογία, στη θεωρία της πρακτικής και στις διάφορες μεταμοντέρνες θεωρήσεις της αποδόμησης και σχετικοποίησης της επιτόπιας έρευνας. Με αναφορές στις παραπάνω θεωρίες, τρεις θα είναι οι κύριοι άξονες των διαλέξεων:</p> <p>α) ο προσδιορισμός βασικών εννοιών όπως «πολιτισμός», «κοινωνία», «σημασία», «δομή» «δράση», «κείμενο» κ.λπ.,</p> <p>β) οι προσεγγίσεις πεδίων όπως θρησκεία-τελετουργία, πολιτική, οικονομία, φύλα, εθνοτικές ομάδες,</p> <p>γ) τα ερωτήματα που τέθηκαν όσον αφορά ζητήματα μετα-αποικιοκρατίας, παγκοσμιοποίησης και εθνογραφικής μεθόδου.</p>	

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ	Παράδοση - ΚΟΙΣ 208
Έβη Δασκαλάκη	Τρίτη 5,30-8,30, ΕΜΠ.Κ.1
<p>Η ερμηνευτική ανθρωπολογία εντάσσεται στο ευρύτερο θεωρητικό ρεύμα της συμβολικής ανθρωπολογίας. Με σημείο αναφοράς το έργο του C. Geertz, το μάθημα εστιάζει στη συμβολή της ερμηνευτικής προσέγγισης στην ανθρωπολογική θεωρία και την εθνογραφική μέθοδο. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με τους βασικούς όρους και έννοιες της ερμηνευτικής ανθρωπολογίας/συμβολικής ανθρωπολογίας. Σε αυτό το πλαίσιο, αρχικά αναλύεται η έννοια του</p>	

πολιτισμού ως σύστημα νοημάτων και ερμηνεία συμβόλων και παρουσιάζεται η θεωρία της συμβολικής δράσης. Επίσης, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην έννοια της «πυκνής περιγραφής» στην εθνογραφική προσέγγιση. Τέλος, παρουσιάζονται οι βασικές κριτικές που κινούνται στην κατεύθυνση της αμφισβήτησης της συμβολικής ανθρωπολογίας.

Εγχειρίδιο: Clifford Geertz. *Η ερμηνεία των πολιτισμών*, Αθήνα 2003

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 304.1

Νίκος Βαφέας

Τρίτη 11:30-14:30, Σ2

Στο σεμινάριο θα συζητηθούν κείμενα που αφορούν το αντικείμενο και τη μέθοδο δύο κλάδων των κοινωνικών επιστημών, της Ιστορικής και της Πολιτικής Κοινωνιολογίας, οι οποίοι γνωρίζουν ραγδαία ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια. Θα γίνουν δεκτοί/ές φοιτητές/φοιτήτριες που έχουν περάσει με επιτυχία τα υποχρεωτικά κοινωνιολογικά μαθήματα του τμήματος. Απαραίτητη κρίνεται και η γνώση της αγγλικής γλώσσας.

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 205

Αρης Τσαντηρόπουλος

Παρασκευή 14:30-17:30, Σ2

Στο Σεμινάριο οι φοιτητές θα εργαστούν σε κείμενα που αναφέρονται σε ανθρωπολογικές προσεγγίσεις των θρησκευτικών πεποιθήσεων, των τελετουργιών (θρησκευτικών και κοσμικών) και των συμβολικών συστημάτων. Οι φοιτητές θα εκπονήσουν εργασίες σε θεματικές όπως: συστήματα ταξινόμησης και δόμησης της ανθρώπινης εμπειρίας, τοτεμισμός, μιαιρότητα και ταμπού, μαγεία και μαγγανεία, συμβολισμός-συναίσθημα-πρόσωπο, χιλιαστικά κινήματα, πνευματοληψία, σαμανισμός κ.ά.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 306.1

Νίκος Βαφέας

Παρασκευή 11:30-14:30, Σ1

Στο σεμινάριο θα εστιάσουμε στον τρόπο που προσεγγίζουν τις σχέσεις κοινωνίας και γνώσης τα διάφορα ρεύματα της κοινωνιολογικής θεωρίας (διαλεκτικός υλισμός, θετικισμός, μεθοδολογικός ατομικισμός, δομισμός, φαινομενολογία, θεωρίες κατασκευής). Θα εργαστούμε πάνω σε βασικά και αντιπροσωπευτικά κείμενα των διαφόρων ρευμάτων.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 307.1

Αντώνης Αστρινάκης

Παρασκευή 17:30-20:30, Σ1

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 308.1

Νίκος Παναγιωτόπουλος

Πέμπτη 8:30-11:30, Σ1

Στόχος του σεμιναρίου α. είναι η ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι φορείς διατήρησης της (έννομης) τάξης πραγμάτων επιτυγχάνουν να πείσουν ότι η διαφορική αποτελεσματικότητά της δράσης τους οφείλεται στις "εγγενείς" ιδιότητες εκείνων που την υφίστανται και, συνεπώς, είναι ανεξάρτητη από οποιονδήποτε κοινωνικό επικαθορισμό, β. μέσω της προσέγγισης της λεγόμενης "νεανικής παραβατικότητας", η σύλληψη της ειδικής συμβολής των φορέων αυτών στη συντήρηση της δομής των σχέσεων μεταξύ των κοινωνικών τάξεων και, ταυτόχρονα, στη νομιμοποίηση αυτής της δομής.

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΙΣ ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 405
Σταματίνα Κακλαμάνη	Πέμπτη 11:30-14:30, Σ2
<p>Στο πλαίσιο του σεμιναρίου προβλέπεται η επισκόπηση των ποσοτικών μεθόδων κοινωνικής έρευνας και εργασίες σχετικών εφαρμογών (ενδεικτικά αναφέρονται: ανάλυση κειμένων, επεξεργασία και ανάλυση στατιστικών πινάκων, δόμηση ερωτηματολογίου έρευνας, κωδικογράφηση και επεξεργασία ερευνητικών δεδομένων, σύντομη παρουσίαση στατιστικών πακέτων).</p>	

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	Σεμινάριο - ΚΟΙΣ311.1
Ήβη Δασκαλάκη	Τετάρτη 8,30-1130,, Σ2
<p>Στο σεμινάριο αυτό θα εργαστούμε πάνω σε ξενόγλωσσα βιβλία που αφορούν πρόσφατες ανθρωπολογικές μελέτες πάνω στην παιδική ηλικία. Με βάση τις μελέτες αυτές θα εξετάσουμε θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα που αναδεικνύουν τις πολιτισμικές διαστάσεις της παιδικής ηλικίας. Κεντρικά θέματα που θα μας απασχολήσουν είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι βασικές αρχές της ανθρωπολογίας της παιδικής ηλικίας • Η εθνογραφία ως μέθοδος για τη μελέτη της παιδικής ηλικίας • Η ηθική δεοντολογία στην ανθρωπολογική έρευνα για τα παιδιά. <p>Για την παρακολούθηση του σεμιναρίου απαιτείται η καλή γνώση Αγγλικών.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	Άσκηση - ΠΑΙΣ 010
Αναστασάκη , Ζερβουδάκη, Καρίμαλη, Παρασκευαΐδη	

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ	Παράδοση - ΠΑΙΣ 116.1
Στέλα Κουτσουράκη	Τετάρτη 17:30-20:30, Αίθ. Βιβλ/κης
<p>Περιγραφή: Σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές γνώσεις σχετικά με τις βασικές λειτουργίες της σχολικής τάξης, τους παράγοντες που καθορίζουν την αποτελεσματική εκπαιδευτική-παιδαγωγική λειτουργία της και τις παραμέτρους που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε θέματα οργάνωσης και ορθής διαχείρισης τόσο του χώρου και του χρόνου, όσο και των διαπροσωπικών σχέσεων και της επικοινωνίας μαθητών και εκπαιδευτικών.</p> <p>Θέματα που θα αναπτυχθούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Θεωρητικές προσεγγίσεις της σχολικής τάξης. • Οργάνωση και διοίκηση της σχολικής τάξης. • Η προσωπική θεωρία για τη σχολική τάξη. • Η σχολική τάξη ως χώρος. <ul style="list-style-type: none"> • Λειτουργίες της σχολικής αίθουσας. • Η σχολική τάξη ως ομάδα. <ul style="list-style-type: none"> • Σχολικό κλίμα/Ψυχολογικό-κοινωνικό περιβάλλον της σχολικής τάξης. • Παιδαγωγικοί χειρισμοί για τη βελτίωση της τάξης ως ομάδας. • Ο ρόλος του δασκάλου στη λειτουργία της σχολικής τάξης. • Η θέση και ο ρόλος του μαθητή στη σχολική τάξη. • Παιδαγωγική αλληλεπίδραση στο σχολείο. Διαπροσωπικές σχέσεις. • Πειθαρχία και προσαρμογή στη σχολική τάξη. 	

- Προσδοκίες των εκπαιδευτικών.
- Οργάνωση της σχολικής ζωής.

Μέθοδος διδασκαλίας:

- Διαλέξεις υποστηριζόμενες με διαφάνειες PowerPoint. Συζήτηση.

Αξιολόγηση:

- Γραπτή εξέταση με δυνατότητα προσθετικής εργασίας.
- Απαλλακτικές εργασίες οι οποίες παρουσιάζονται στην τάξη.

Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΩΣ ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ

Παράδοση - ΠΑΙΣ 159

Ελένη Κατσαρού

Πέμπτη 11:30-14:30, Αίθ. ΕΜΠ.Κ.1

Στις παραδόσεις αυτές θα τεθούν ζητήματα που αφορούν το ρόλο του εκπαιδευτικού. Ποιο ρόλο του αναθέτει ένα συγκεντρωτικό εκπαιδευτικό σύστημα όπως το ελληνικό; Τι μπορεί να κάνει ο εκπαιδευτικός για να αναβαθμίσει το ρόλο του και να ενισχύσει τον επαγγελματισμό του; Προτείνεται μια εναλλακτική ερευνητική μέθοδος που είναι ταυτόχρονα και διδακτική, αξιολογική και επιμορφωτική, η εκπαιδευτική έρευνα δράση.

Θα συζητηθούν οι ιστορικές καταβολές του κινήματος του εκπαιδευτικού ως ερευνητή, πώς σχετίστηκε με την έρευνα δράση και την ανάπτυξη Αναλυτικών Προγραμμάτων. Θα εξηγηθεί με παραδείγματα πώς μπορεί ένας εκπαιδευτικός (ή καλύτερα μια ομάδα εκπαιδευτικών) να διενεργήσει έρευνα δράση και ποιες συνέπειες θα έχει αυτό στη διδακτική πράξη, στην προσωπική θεωρία των συμμετεχόντων στην έρευνα, στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν το Αναλυτικό Πρόγραμμα, το σχολικό εγχειρίδιο και τους μαθητές... Θα ολοκληρώσουμε με τις προοπτικές που ανοίγει στην εκπαίδευση μια τέτοια προσέγγιση, αλλά και τα όρια που έχει και τους κινδύνους που μπορεί να κρύβει.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Παράδοση - ΠΑΙΣ 132

Αγγελική Καψάσκη

Τρίτη 14:30-17:30, Α1
(ΙΣΟΓ.ΤΜ.ΨΥΧ.)

Στόχος του μαθήματος είναι η κριτική διερεύνηση ορισμένων πλευρών της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής ως υπερεθνικής πολιτικής στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. Θα προηγηθεί μια εισαγωγική ενότητα με θέμα Παγκοσμιοποίηση Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και ο ρόλος των υπερεθνικών οργανισμών στην εκπαίδευση (μηχανισμοί παγκοσμιοποίησης στην εκπαίδευση καθορισμός εκπαιδευτικής προβληματικής και τύποι προτεινόμενων μεταρρυθμίσεων από υπερεθνικούς οργανισμούς όπως Παγκόσμια Τράπεζα ΟΟΣΑ κλπ. Θα ακολουθήσει μια κριτική παρουσίαση της Εκπαιδευτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ιδιαίτερη έμφαση σε βασικές κατευθύνσεις και τις αντιφάσεις της ευρωπαϊκής διάστασης στην Εκπαίδευση. Τέλος θα επιχειρηθεί η συγκριτική μελέτη της εκπαιδευτικής πολιτικής της ΕΕ και συγκεκριμένων μέτρων εκπαιδευτικής πολιτικής στην Ελλάδα για να διερευνηθεί η επίδραση της στην ελληνική εκπαίδευση.

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Παράδοση - ΠΑΙΣ 147

Καλλιόπη Πηγιάκη

Πέμπτη 14:30-17:30, Δ2-Β

Μελετάται και αναλύεται η σύγχρονη εκπαιδευτική πολιτική και ο εκπαιδευτικός συνδικαλισμός την τελευταία δεκαετία χρόνια. Ο σχεδιασμός του υπουργείου Παιδείας και οι μεταρρυθμιστικές προτάσεις Ομάδων εργασίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου αντιπαραβάλλονται με τις εκπαιδευτικές θέσεις του συνδικαλιστικού φορέα των καθηγητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως αυτές διαμορφώνονται μέσα από τη λειτουργία του συνδικαλιστικού οργάνου. Αναλύεται ο εκπαιδευτικός επικοινωνιακός λόγος και διάλογος μεταξύ Υπουργείου Παιδείας και του σώματος των εκπαιδευτικών. Εκπαιδευτικές θέσεις και αντιθέσεις, διαδικασίες διαλόγου και διαπραγμάτευσης μεταξύ ΟΛΜΕ και υπουργείου Παιδείας αποκαλύπτουν την ποιότητα της εκπαιδευτικής πολιτικής, καθώς οι συνδικαλιστικές στρατηγικές επιδρούν στην διαμόρφωσή της. Οι θεωρίες του διαλόγου και της χειραφέτησης συνιστούν την ευρύτερη θεωρία ανάλυσης των δεδομένων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	Παράδοση - ΠΑΙΣ 128
Ζαχαρίας Παληός	<i>Δευτέρα 17:30-20:30, Δ2-B</i>

ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ – ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΞΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ (18 ^{ος} – 20 ^{ος} αι.)	Παράδοση - ΠΑΙΣ 135.1
Αικατερίνη Δαλακούρα	<i>Τρίτη 11:30-14:30, Δ2-B</i>
<p>Σκοπός των παραδόσεων είναι: α) η εισαγωγή των φοιτητών/τριών στη μελέτη, κατανόηση και ερμηνεία της πορείας της νεοελληνικής εκπαίδευσης και β) η αναλυτική παρουσίαση και κριτική προσέγγιση επιμέρους εκπαιδευτικών «επεισοδίων».</p> <p>Εισαγωγικά συζητούνται θέματα επιστημολογίας της Ιστορίας της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης: η θεματολογία, οι οπτικές προσέγγισης και η μεθοδολογία έρευνας που εμφανίζονται στην νεοελληνική ιστοριογραφία και συγκροτούν το επιστημονικό «προφίλ» του κλάδου. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται σε αδρές γραμμές η οργάνωση και η εξέλιξη του εκπαιδευτικού συστήματος συγκριτικά στις κοινότητες και στο κράτος (διάρθρωση, εσωτερική δομή, προσανατολισμός, εκπαιδευτική φιλοσοφία) σε συνάρτηση με το πολιτικο-ιδεολογικό και κοινωνικο-οικονομικό πλαίσιο των δυο χώρων, προκειμένου να διερμηνευτούν οι εκάστοτε εκπαιδευτικές επιλογές, ο κοινωνικός τους ρόλος και το ιδεολογικό τους περιεχόμενο. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα <i>κοινωνικο-πολιτικά ιδεολογικά ρεύματα και κινήματα</i> (εθνισμός-εθνικισμός, μεγαλοϊδεατισμός, φεμινισμός, γυναικείος ανθρωπισμός, δημοτικισμός), στην <i>εκπαιδευτική φιλοσοφία</i> (διαφωτιστικό, νεοανθρωπιστικό παιδαγωγικό ιδεώδες, ιδεώδες της νέας αγωγής) και στις <i>παιδαγωγικές θεωρίες</i> που προσδιόρισαν ή επιδίωξαν τον επαναπροσδιορισμό του περιεχομένου και του προσανατολισμού της νεοελληνικής εκπαίδευσης. Τέλος, στο παραπάνω πλαίσιο εξετάζονται ειδικότερα θέματα όπως, <i>το γλωσσικό ζήτημα και ο εκπαιδευτικός όμιλος, η μέση εκπαίδευση των γυναικών, η διεγκυστίδα μεταρρύθμισης-αντιμεταρρύθμισης στον 20ό αιώνα και οι τελευταίες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις (1997, 2005).</i></p> <p>Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών θα στηριχτεί σε γραπτή εξέταση με βάση επιλεγμένη βιβλιογραφία και σημειώσεις που θα κατατεθούν σε ειδικό φάκελο.</p>	

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Παράδοση (Υ) - ΠΑΙΣ 141
Νίκος Παναγιωτόπουλος	<i>Δευτέρα 14:30-17:30, Σ1</i>
<p>Βασικός στόχος του μαθήματος είναι να προσφέρει μια παρουσίαση των θεμελιωδών θεωριών που δομούν το κλάδο της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης.</p>	

ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 307.1
Καλλιόπη Πηγιάκη	<i>Δευτέρα 14:30-17:30, Σ1</i>
<p>Ποικίλα εκπαιδευτικά θέματα της σχολικής λειτουργίας εξετάζονται μέσα από μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας, αλλά και μέσα από 'επί τόπου' έρευνα, όπου αυτό είναι δυνατό. Στόχος είναι (α) η κατανόηση σε βάθος των ποιοτικών χαρακτηριστικών της παιδαγωγικής λειτουργίας του σχολείου της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και (β) ο εντοπισμός και μελέτη των κυριότερων θεμάτων της σύγχρονης εκπαιδευτικής πολιτικής, όπως είναι η αξιολόγηση του μαθητή και του σχολείου, τα αναλυτικά προγράμματα, η διδακτική μεθοδολογία, η σχέση γενικής παιδείας και επαγγελματικής κατάρτισης, κλπ. Επιδιώκεται οι φοιτητές κατανοήσουν τους καιρίους εκπαιδευτικούς προβληματισμούς και να διαμορφώσουν άποψη για τον τρόπο που αντιμετωπίζονται από τους υπεύθυνους φορείς. Παράλληλα μαθαίνουν να ερευνούν τη βιβλιογραφία και να χρησιμοποιούν – προαιρετικά- για λόγους έρευνας την επί τόπου παρατήρηση και τη τεχνική της συνέντευξης.</p>	

ΘΕΩΡΙΕΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ	Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 308.1
Ελένη Κατσαρού	<i>Τρίτη 8:30-11:30, Σ2</i>
<p>Στην αρχή θα διευκρινιστούν βασικοί όροι, όπως τι είναι το Αναλυτικό Πρόγραμμα και ποια επίδραση μπορεί να ασκεί στη διδακτική πράξη, ποια είδη Αναλυτικών Προγραμμάτων υπάρχουν, ποιες είναι οι βασικές τάσεις στην ανάπτυξη και αναμόρφωση Αναλυτικών Προγραμμάτων, τι ακριβώς εννοούμε «διδακτική πράξη», κ.ά.</p> <p>Στη συνέχεια, θα διερευνηθούν θέματα που αφορούν την επίδραση συγκεκριμένων θεωριών Αναλυτικών Προγραμμάτων (π.χ. της θεωρίας του Tyler, του Stenhouse, του Bernstein) στη διδακτική πράξη. Θα δοθούν δηλαδή θέματα εργασιών που θα απαιτούν βιβλιογραφική ενημέρωση για τη θεωρία Αναλυτικού Προγράμματος με την οποία θα επιλέξει ο φοιτητής να ασχοληθεί και κριτική στάση απέναντι στις επιπτώσεις που θα έχει η θεωρία αυτή στη διαμόρφωση της διδακτικής πράξης.</p>	

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ	Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 309.1
Ζαχαρίας Παληός	<i>Τρίτη 14:30-17:30, Σ2</i>

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 310.1
Αικατερίνη Δαλακούρα	<i>Δευτέρα 11:30-14:30, Σ2</i>
<p>Σκοπός του σεμιναρίου είναι η εισαγωγή των φοιτητών/τριών στην εξέλιξη του προβληματισμού για τη γυναικεία εκπαίδευση και η άσκησή τους στη μελέτη πηγών και στη συγγραφή ιστορικών εργασιών.</p> <p>Το μάθημα διαρθρώνεται σε 2 κύκλους: α) εισηγήσεις, β) εκπόνηση-παρουσίαση εργασιών.</p> <p>α) Οι εισηγήσεις αφορούν στη θεματική της γυναικείας εκπαίδευσης και στις μεθοδολογικές της προσεγγίσεις. Ειδικότερα: 1) Εστιάζονται στην παρουσίαση της εξέλιξης της γυναικείας εκπαίδευσης και του σχετικού προβληματισμού στο χώρο των ελληνικών κοινοτήτων και του κράτους κατά το 19^ο και 20^ο αιώνα. Θα παρουσιαστεί και θα συζητηθεί το σύστημα της εκπαίδευσης των γυναικών (είδη σχολείων, κατευθύνσεις σπουδών, περιεχόμενα μάθησης, σκοποί και στόχοι, ταξικός προσανατολισμός), οι αντιλήψεις/θέσεις για τη φύση των γυναικών, τον κοινωνικό τους προορισμό, την αναγκαιότητα και το σκοπό της εκπαίδευσής τους, και η επίδραση των αντιλήψεων αυτών στη διαμόρφωση του είδους και των περιεχομένων του εκπαιδευτικού συστήματος. 2) Από τις μεθόδους και τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται στην έρευνα της ιστορίας της εκπαίδευσης θα παρουσιαστούν η ιστορική/ερμηνευτική μέθοδος και η τεχνική της βιογραφικής προσέγγισης.</p> <p>β) Οι εργασίες θα είναι ατομικές ή/και ομαδικές και θα αφορούν: 1) <i>στη μελέτη πρωτογενών πηγών</i> για τη διερεύνηση των αξόνων -σκοπών της γυναικείας εκπαίδευσης, στα διαφορετικά είδη σχολείων και σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές του ελληνισμού κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, 2) <i>στη χρήση αυτοβιογραφικών κειμένων γυναικών –κυρίως εκπαιδευτικών- της περιόδου αυτής, καθώς και λογοτεχνικών με αναφορά στη γυναικεία εκπαίδευση/κοινωνική ζωή/κοινωνική παρουσία</i> ως ιστορικών πηγών, <i>αφενός</i>, για την αναδόμηση της εκπαιδευτικής ιστορίας του χρόνου και τόπου αναφοράς των κειμένων και <i>αφετέρου</i>, για τη μελέτη της σχέσης ευρύτερου θεσμικού πλαισίου/ιδεολογίας και ταυτότητας/υποκειμενικότητας των γυναικών. Η εκπόνηση των εργασιών θα γίνει με βάση τις ερευνητικές μεθόδους που παρουσιάζονται στον πρώτο κύκλο του σεμιναρίου.</p> <p>Οι πρωτογενείς πηγές και το αυτοβιογραφικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί για την εκπόνηση των εργασιών, όπως και ενδεικτική βοηθητική βιβλιογραφία, εμπεριέχονται στο «Πρόγραμμα διδασκαλίας» που θα διανεμηθεί στους φοιτητές/τριες κατά την πρώτη συνάντηση.</p>	

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 311.1
--------------------------------	------------------------

Αγγελική Καψάσκη

Πέμπτη 17:30-20:30, Α1-2 ΙΣΟΓ.ΤΜ.ΨΥΧ.)

Στο σεμινάριο αυτό εξετάζονται το σχολικό παρελθόν της διδασκαλίας της τοπικής ιστορίας και τα σύγχρονα αναλυτικά προγράμματα και σχολικά εγχειρίδια για τη διδασκαλία της τοπικής ιστορίας στο Ελληνικό σχολείο . Παρουσιάζεται το θεωρητικό πλαίσιο διδακτικής της τοπικής ιστορίας οι διδακτικές μέθοδοι οι πηγές και οι τύποι αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται . Αναδεικνύεται η διδακτική και μεθοδολογική διασύνδεση της τοπικής με τη γενική ιστορία αλλά και η στενή σχέση της τοπικής ιστορίας με την Μουσειοπαιδαγωγική και περιβαλλοντική εκπαίδευση κα αξιοποιείται η Λογοτεχνία για τη διδασκαλία της τοπικής ιστορίας. Με βάση τα παραπάνω φοιτητές οι καλούνται να εκπονήσουν εργασίες, διδακτικές προτάσεις και διαθεματικά σχέδια εργασίας σε σχετικά θέματα της επιλογής τους αξιοποιώντας ενεργητικές και μαθητοκεντρικές μεθόδους εργασίας . π.χ. της μεθόδους Νέας Ιστορίας, αξιοποίηση πηγών και ιδιαίτερος πηγών του τοπίου, βιωματικές προσεγγίσεις, μέθοδο επίλυσης προβλήματος μέθοδο Project, μεθόδους της Μουσειοπαιδαγωγικής, αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών και του Διαδικτύου κ. άλ..

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 312.1

Στέλλα Κουτσουράκη

Παρασκευή 17:30-20:30, Σ2

Περιγραφή: Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με σύγχρονα ζητήματα που απασχολούν τη σχολική παιδαγωγική, η ενημέρωσή τους για το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και η εξοικείωσή τους με τις προσεγγίσεις και τους τρόπους που τα θέματα αυτά βρίσκουν εφαρμογή στη σχολική πράξη.

Θεματικές ενότητες:

- Παιδαγωγική και Περιβάλλον
- Παιδαγωγική και Υγεία
- Πολυπολιτισμικές κοινωνίες και εκπαίδευση: Διαπολιτισμική εκπαίδευση.
- Ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση-Ευρωπαϊκά προγράμματα.
- Αγωγή για τα Δικαιώματα του Παιδιού.
- Παιδαγωγική των Α.Μ.Ε.Α.
- Ζητήματα Σχολικής Ένταξης
- Παιδαγωγική της Ειρήνης
- Αγωγή για τη Σταδιοδρομία
- Αγωγή του Καταναλωτή
- Πολιτιστικά Θέματα